

Grad av frihet?
Av Helene Rosland, 2STB

Er det rom for *grenser* i et ord som *frihet*? Betyr ikke det nettopp at man er fri til for eksempel å ytre sine meninger, uansett om de ikke nødvendigvis er sosialt akseptert?

Selv i Norge, hvor vi er så stolte over å være en av de beste på ytringsfrihet, har ytringsfriheten begrensninger. Så vi er kanskje ikke så fullkomne som vi skal ha det til? For vi nordmenn liker godt tanken på at ytringsfriheten vår nærmer seg det perfekte. Men vi setter så absolutt fortsatt grenser for *hvilke* ytringer som kanskje ikke burde *inngå* i «ytringsfriheten». Og da kan man jo lure på hvor det ble av *fri* i frihet? Gjør det ikke oss også nærmest like barnslige som ekstremistene når de sier: "nå er det ikke morsomt lenger".

Vi sier at *de* tar av helt ved å gi *oss* dødstrusler når vi ytrer oss på krenkende eller blasfemiske måter. Men gjør ikke *vi* praktisk talt det samme når vi gjør *alt* vi kan for å skyve fra oss «*potensielle* terrorister» til det første og beste landet, når vi vet veldig godt at dette innebærer slutten på disse menneskenes liv? Ja, da snakker jeg selvsagt om dagsaktuelle Mullah Krekar, hvis fremtid kanskje ender brått med dødsstraff. Hvorfor? Fordi vi gjorde alt vi kunne for å få ham eliminert som "trussel mot nasjonen". Fordi vi gikk rundt alle grenser, tynte og strakk på alle rettigheter, for å kunne sende ham dit vi *vet* han vil få dødsstraff.

Dette er altså den samme dødsstraffen som vi selv tar så stor "avstand fra". Vel, hvor mye avstand tar man når man selv holder lammet i henda, men i stedet for å drepe det med egen kniv, sender det til slakteriet?

I tillegg har vi nå klart å nærmest fjerne ytringsfriheten til muslimer generelt. Det burde være legitimt å gå i demonstrasjonstog mot Mohammed-karikaturene, men det er det i hvert fall ingen som ville funnet på å gjøre lenger i Europa! Nei; da støtter du plutselig ekstremisme og da stiller du deg på «taperlagets side». Jeg tror vi har betydelig mye mindre ytringsfrihet enn det vi så stolte skal ha det til. For neste gang en muslim sier fra i media om at det føles krenkende at hele samfunnet plutselig, ganske demonstrativt, trykker satiriske karikaturtegninger av den hellige profeten deres, kommer stakkaren sikkert til å bli stemplet som "potensiell terrorist".

Går det oss hus forbi at hele poenget med ytringsfriheten, er at man skal få ytre sine meninger? På *tross* av, og uavhengig av samfunnets eventuelle motstridende holdninger?

Veldig mange påpeker jo at dette nettopp er et *hovedpoeng*; det skal være lov å ytre *hva* som helst. Men «hva som helst» gjelder visst bare de som støtter opp om samfunnets verdier allikevel, selv om dette er noe vi *sier* bare skjer i land som Saudi-Arabia og Iran. Land hvor de ikke har ytringsfrihet.

Så er det virkelig å lov å ytre *hva* som helst? Og er det egentlig dette prinsippet som er det viktige vi «må beskytte» når vi sier at «det å kunne kritisere, inkludert å krenke andres religion, er en del av ytringsfriheten!». Fordi for min del er jeg helt enig i dette; men det virker kanskje som om dette ikke gjelder motsatt vei? Vi virker jo kanskje litt småparanoide når vi plutselig skal begynne å bryte med egne prinsipper – til og med menneskerettighetene – bare for å kvitte oss med én potensiell terrorist, som antas å *muligens* kunne være en eventuell trussel i fremtiden? Vi *beskytter* ikke mot særlig annet enn omverdenens truende *skygger*.

Er det ikke pussig at det i Frankrike er lov til å brenne så mange koraner du bare vil, men ikke å brenne det franske flagget? Om du brenner det franske lagget, blir du bøtelagt for det har de et eget lovforbud mot; mens om noen brenner koranen, da regnes bare det som "en del av det å ha ytringsfrihet". For å si det sånn: det er lov å twittle "Je suis Charlie", men ikke "Je suis Coulibaly". Sistemann som gjorde det, var den franske, kontroversielle komikeren, Dieudonné; som etter å ha skrevet "Je suis Coulibaly" på Facebook, ble arrestert for å ha "offentlig støttet terrorisme».

Det slår meg som underlig at vi ikke vender speilet mot oss selv, for en gangs skyld. Da hadde vi nok blitt overrasket over å se at vi *også* faktisk sier: «men du får bare lov til å «ytre alt», så lenge du er på «vår» side». Det er visst greit at *vi* trykker karikaturtegninger som krenker islamisters og ekstremisters religiøse prinsipper, men *ikke* når de ytrer noe tilsvarende tilbake, rettet mot *oss* og *våre* prinsipper. Vi er da med på leken vi også? For den som er med på leken, må tåle steken. Og da mener jeg ikke i form av terrorangrep som «rettferdiggjøres» ved å si at det er «hevndrap på vegne av» profeter vi har hånet, men i form av å skrive «Je suis Coulibaly». For hver gang noen gjør det, eller ytrer *andre* ting vi ikke liker, i de landene vi *mener* har ytringsfrihet, er det «ikke greit lenger». Så er det plutselig *vi* som sier: «nå vil jeg ikke være med lenger!».

Jeg ser i hvert fall ikke helt forskjellen på å ytre sine meninger, og å ytre sine meninger. Begge partene, samfunnet og hvem enn som ytrer noe som ikke er «helt innafor», er uenige med den andre parten. Burde ikke da begge måtte godta at den andre ikke nødvendigvis er enig? Hva skjedde med Voltaires «Jeg er helt uenig med deg, men vil kjempe inntil døden for

din rett til å si det du sier»? Hvis det er dette sitatet vi bygger ytringsfriheten på, hvorfor er det forbudt å twittle «Je suis Coulibaly»? Jeg er ganske sikker på at om noen i Syria hadde sagt «Je suis Charlie», hadde de også blitt straffet; og det kaller vi brudd på, eller *mangel* på ytringsfrihet. Det virker kanskje som at det er den fine og solidariske tanken vi er inne på, når vi føler oss stolte over ytringsfriheten vår, og siterer Voltaires velbrukte sitat. Holder det virkelig alltid at det er *tanken* som teller?

Kort oppsummert, er det ikke lov å ytre ekstremistiske holdninger i land som Frankrike- som er kjent for å ha «ytringsfrihet», mens i land som Syria- som *ikke* har ytringsfrihet, er det ikke lov å ytre seg om man har holdninger som er *imot* ekstremisme. Det ser som sagt for meg ut som mer eller mindre det samme; vi har simpelthen ikke de samme holdningene, og vi er i tillegg *imot* hverandres. Det hadde kanskje vært litt enklere om begge partene bare *innså* at de ikke er enige, og ikke kommer til å bli det?